

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

LRFs yttrande över remiss av betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer LI2024/00248

LRF har fått möjlighet att yttra sig över ovanstående utredning och lämnar här våra synpunkter.

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för jord- och skogsbrukare samt delar av förädlingsindustrin. LRF arbetar för att skapa bättre förutsättningar och stödja medlemmarna i deras verksamheter.

LRF verkar för utveckling av företag och företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas, så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

- LRF är en medlemsstyrd organisation byggd på demokrati.
- Vi är 120 000 medlemmar, där varannan medlem är företagare.
- Vi är 11 000 förtroendevalda från hela Sverige.
- Tillsammans står vi för 4 procent av Sveriges BNP.

Sammanfattning

En gedigen grund för fortsatt bygge av livsmedelsberedskapen

LRF anser att utredningen och dess förslag ger en bra beskrivning av hela livsmedelskedjans förutsättningar för att leverera i fall av allvarliga störningar och rimliga förslag på hur dessa leveranser kan säkras. LRF instämmer i utredningens nulägesbeskrivning som visar på betydande sårbarheter i livsmedelskedjan. Utredningen levererar ett stort antal förslag och bedömningar för hur sårbarheterna ska kunna minska. LRF tycker att åtgärdspaketet i stort adresserar de problem som bakgrundskapetlet pekar på.

Utredningen beskriver också en utgångspunkt för det offentliga och näringslivet med en oklar roll- och ansvarsfördelning och lämnar förslag på regleringar för hur detta ska kunna tydliggöras. LRF välkomnar tanken om förtydligande av ansvar och roll men menar att regleringar behöver göras utifrån ett helhetsperspektiv. När man rullar ut nya strukturer och datainsamlingar måste det säkerställas att inte antalet kontaktpunkter eller administration för enskilda företag ökar.

Vi behöver börja nu!

Många åtgärder, som att bygga upp beredskapslager, genomföra beredskapsinvesteringar och nya utredningar tar lång tid. Det är viktigt att förslagen i denna utredning kan genomföras redan till 2025 vilket innebär att finansiering och förarbeten måste bli klara under 2024.

En ökad inhemsk produktion är en del av lösningen

Ju mer livsmedel vi producerar i fredstid, desto bättre förberedda är vi. Lönsamma och konkurrenskraftiga företag i fredstid är en förutsättning för en god försörjning i krigstid och det finns potential att öka produktionen av mat och insatsvaror inom landets gränser. Att utnyttja potentialen innebär att samhället blir mindre sårbart och ett steg mot detta är tydliga mål för vår försörjningsförmåga i en uppdaterad Livsmedelsstrategi.

Innehåll

LRFs yttrande över remiss av betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8).....	1
Sammanfattning.....	2
1. Övergripande synpunkter på utredningen.....	4
2. Den inre marknaden som försörjningsområde.....	5
3. Ett nationellt mål för livsmedelsberedskapen regleras i en ny livsmedelsberedskapslag (avsnitt 12)	6
4. Kraftsamling för befolkningens överlevnad och kommuners ansvar (avsnitt 13)	6
6. Ett nytt livsmedelsberedskapsråd under Livsmedelsverket (avsnitt 14)	7
7. Forskning och innovation bör stärkas (avsnitt 14.3)	7
8. Utredningen bedömer att det bör utredas riksintresseanspråk på jordbruksmark (avsnitt 15.1).....	8
9. Inhemsk produktion av insatsvaror inom jordbruket (avsnitt 15.3)	8
10. Skydd mot sabotage bör stärkas (avsnitt 15.4)	9
11. Investeringsstöd till primärproducenter och livsmedelskedjan (avsnitt 15.5)..	9
12. Beredskapslagring (avsnitt 16.3)	12
13. En funktion för att upptäcka hot mot livsmedelskedjan föreslås inrättas. (avsnitt 16).....	12
14. Budgeten (avsnitt 18).....	13

1. Övergripande synpunkter på utredningen

LRF:s medlemmar inom primärproduktionen och livsmedelsförädlingen har en viktig uppgift i att fortsätta producera mat även under besvärliga omständigheter. Jordbruk är samhällsviktig verksamhet, och vi behöver säkerställa att vi kan fortsätta producera mat under kris och krig.

LRF delar utredningens syn på de sårbarheter som finns i livsmedelskedjan och att en ny livsmedelsberedskap behöver se till hela kedjan från odling och djurhållning till konsument. Den nya beredskapen behöver ta hänsyn till att olika delar i kedjan och olika företag har olika förutsättningar och olika sårbarheter. Hänsyn behöver också tas till olika regionala förutsättningar. Även områden som utredningens förslag och bedömningar inte berör till exempel transporter, bränsledistribution, betalningssystem och cybersäkerhet och som till viss del faller utanför beredskapssektorn livsmedel och dricksvatten behöver beaktas för att minska sårbarheten.

Beredskapen behöver också bygga på de värdekedjor vi har med målsättningen att hålla igång vårt diversifierade jordbruk i hela landet med både fjäderfän, grisar, kor och får. I stora och små företag, på friland och i växthus. Vi vet inte vilka begränsningar en kris innebär och en bredd i livsmedelsproduktionen ger maximal flexibilitet. Med tanke på det omvärldsläge vi befinner oss i är det önskvärt att minska sårbarheterna i närtid. Därför behöver beredskapsåtgärder utgå från den struktur livsmedelskedjan har idag och minska sårbarheter inom denna.

Utredningen menar att de råvaror svenskt jordbruk producerar, vid normal skörd, skulle kunna försörja Sveriges befolkning med kalorier. Detta skulle sannolikt behöva innebära att vegetabilier styrdes om från animalieproduktionen till humankonsumtionen. LRF anser att alla produktionskedjor behöver hållas igång vilket innebär att en stor del av vegetabilierna går in i animalieproduktionen även under kris. Vi anser också att infrastrukturen för en sådan omställning saknas. Vi ser också ett behov av att beakta behov utöver kalorier (tex vitaminer och specialkost) från exempelvis trädgårdsnäringen vid val av varor för beredskapslagring.

Ju mer livsmedel vi producerar inom landets gränser i fredstider, desto bättre förberedda är vi för orostider. Lönsamma och konkurrenskraftiga företag i fredstid är en förutsättning för en god försörjning i krigstid. Därför bör man, parallellt med satsningar på lagring, inhemsk produktion av insatsvaror och arbete med att säkra handelsströmmar, förstärka arbetet med att öka den inhemska hållbara produktionen i linje med livsmedelsstrategins mål.

LRF anser att utredningens kombination av tydligare målsättning för beredskapen, tydligare ansvarsfördelning inom det offentliga, åtgärder för robusta företag och skydd av produktionsresurser, beredskapslagring och satsningar på inhemsk produktion av insatsvaror ger en bra grund för fortsatt arbete men vi saknar åtgärder för inhemsk produktion av livsmedelsråvaror.

LRF instämmer med utredningens analys om att beredskapslager kan minska sårbarheter och anser att lagren bör omfatta både insatsvaror för jordbruksproduktion och beredskapslagring av spannmål. Det senaste årens bortfall av kvaliteter och volymer av spannmål för humankonsumtion, att det blivit vanligare med extremväder som ger skördevariationer, spannmålets förhållandevis goda lagringsduglighet samt viss tillgänglig lagringskapacitet under delar av året talar för att man lagrar både insatsvaror och spannmål för humankonsumtion.

2. Den inre marknaden som försörjningsområde

Utredningen pekar ut vikten av EU:s inre marknad och dess styrka som världens största livsmedellexportör för svensk försörjning även under störningar. LRF håller med om att det är en viktig del av vår livsmedelsberedskap men att livsmedelsberedskapen även bör stärkas genom ökad inhemsk produktion, av såväl livsmedel som viktiga insatsvaror, och beredskapslager.

Utredningen pekar också ut störningar i handeln som en av riskerna i livsmedelsförsörjningen. Utredningen menar att livsmedelsberedskapen syftar till att kunna hantera en störning genom att skapa ett utrymme för omställning av produktion, konsumtion och handelsflöden. Sverige har en annan geografisk placering och saknar produktion av flera viktiga insatsvaror till jordbruket. Inte minst situationen under 2022 med begränsad produktion av mineralgödsel i Europa och påverkan på sjötransporter på olika håll i världen de senaste åren (Suez, Gaza och Svarta havet mm.) visar att handel mellan länder kan begränsas av ett stort antal faktorer och att dessa inte alltid kan förebyggas genom diversifiering av handelsströmmar.

Åtgärderna som utredningen föreslår på företagsnivå syftar till att ha bättre marginaler för att företagen ska stå bättre rustade i en allvarlig situation. På samma sätt kan bättre marginaler i den inhemska matproduktionen i förhållande till konsumtionen ge en minskad sårbarhet på nationell nivå.

Ju mer diversifierad beredskap desto bättre – därför anser LRF att man bör arbeta med utökad inhemsk produktion i lika stor utsträckning som beredskapslager och säkrade handelsströmmar. Inom trädgårdsnäringen finns dessutom en potential i växthus som nyttjas till andra ändamål än livsmedelsproduktion idag men som kan ställas om till annan produktion i kris.

LRF vill se att livsmedelsstrategin tydligare kopplas till beredskap genom tydliga mål kring självförsörjningsgrad eller ett handelsnetto i balans, vilket innebär ökad inhemsk produktion. LRF har lämnat in särskilda förslag kring uppdateringen av livsmedelsstrategin (Se bilaga 1 – bifogad fil).

För många av lantbrukets insatsvaror finns liten eller ingen inhemsk produktion idag och ett beroende av kontinuerlig införsel från andra länder. Det finns potential att öka den inhemska produktionen av till exempel gödselmedel och biobränslen kombinerat med beredskapslager för att kunna bibehålla livsmedelsproduktionen i Sverige om införseln begränsas.

3. Ett nationellt mål för livsmedelsberedskapen regleras i en ny livsmedelsberedskapslag (avsnitt 12)

LRF ser positivt på att livsmedelsberedskapen får en tydlig målsättning och att en ny lag reglerar det offentliga ansvar i livsmedelsberedskapsfrågan. LRF har inte något att invända mot att målet separeras från livsmedelspolitiska mål genom att det regleras i lagen men vill understryka vikten av att åtgärder inom livsmedelsstrategin och livsmedelsberedskapen behöver samordnas. Vi anser också att det bör framgå i lagen att grunden för en livsmedelsberedskap är en konkurrenskraftig livsmedelskedja hela vägen från primärproduktion till handel.

LRF vill också understryka att vi anser att livsmedelsstrategin bör innehålla tydliga mål om en ökad inhemsk försörjningsförmåga som ska uppnås genom att öka företagens konkurrenskraft och investeringsvilja.

Med utgångspunkt i det nya geopolitiska läget och att allvarliga störningar i livsmedelsberedskapen kan orsakas av en mängd olika skeenden så delar vi bedömningen om att inte begränsa beredskapen till en situation med höjd beredskap.

4. Kraftsamling för befolkningens överlevnad och kommuners ansvar (avsnitt 13)

LRF delar bedömningarna om att privat förbrukning och måltidsverksamhet behöver säkras ytterligare och att enskilda personers, kommuners, regioners och statens medvetenhet kring nuläge och roller och ansvar för arbetet med att stärka beredskapen och måste öka.

Här är det i fortsatt arbete med förslag och bedömningar viktigt med en likriktning och kalibrering mellan olika instanser samt att samordning kommun/region/stat fungerar.

5. Livsmedelsverkets ansvar tydliggörs (avsnitt 14)

Utredningen föreslår att Livsmedelsverket får ett nationellt ansvar i att leda, samordna och utvärdera åtgärder för livsmedelsberedskapen och MSB ska beakta utvärderingen i sin nationella risk- och sårbarhetsbedömning.

Vi ser ett behov av ett tydligt ledarskap inom livsmedelsberedskapen och det arbetet har till viss del påbörjats inom beredskapssektorn för livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

Vi vill särskilt lyfta utredningens bedömning om att Livsmedelsverket inom ramen för föreslagna försörjningsanalyser ska uppmärksamma andra beredskapssektorer på åtgärder utanför livsmedelssektorn som kan stärka livsmedelsberedskapen.

Livsmedelskedjans kritiska beroenden av arbetskraft, transporter, el, insatsvaror till primärproduktionen och betalningssystem med mera måste tas omhand oavsett vilket beredskapssektor som hanterar frågan. LRF är gärna med och bidrar i samverkan mellan beredskapssektorer.

6. Ett nytt livsmedelsberedskapsråd under Livsmedelsverket (avsnitt 14)

LRF delar synen på att det behövs en plattform för att dela information och skapa gemensamma lägesbilder. Denna ligger till grund för förslaget om ett livsmedelsberedskapsråd. Vi ser att den redan existerande samrådsgruppen för krisberedskapsplanering av livsmedelsförsörjning (SKAL-gruppen) redan upparbetat en sådan plattform och att ett alternativ skulle kunna vara att utveckla samrådsgruppen.

De senaste åren har en del av den mera operativa samverkan vid kriser skett i särskilt sammansatta grupper med berörda branscher och myndigheter. Att ersätta samrådsgruppen med ett mer begränsat råd ger inte samma flexibilitet att anpassa deltagande kompetens efter behov. SKAL kan ha en roll även vid sidan av ett livsmedelsberedskapsråd.

7. Forskning och innovation bör stärkas (avsnitt 14.3)

LRF håller med utredningen om att det bör satsas mer på forskning och innovation. Vi vill hänvisa till våra huvudbudskap inför den forsknings- och innovationspolitiska propositionen:

- För att i en osäker värld möjliggöra en trygg försörjning av livsmedel och energi, behöver forskning och utveckling adressera de behov som de areella näringarna själva har identifierat. På så sätt kan företagen utvecklas för att bli så hållbara och konkurrenskraftiga som möjligt.
- Det ska vara enkelt för företag att både delta i forsknings- och innovationsprojekt och att ta del av resultaten. Det ska vara enkelt att samverka mellan näringsliv och akademi.
- Det behövs en ökad satsning på livsmedel. Förutsättningarna för produktion skiljer sig åt över landet, därför behövs det bedrivas forskning i hela Sverige.

Utöver satsningar på innovation behöver vi höja kunskapen om hur man på bästa sätt bygger upp företagens motståndskraft för olika kriser så att åtgärder på gårdsnivå blir så effektiva som möjlig och samverkar med andra åtgärder inom olika områden (tex konkurrenskraft, klimatanpassning med mera).

8. Utredningen bedömer att det bör utredas riksintresseanspråk på jordbruksmark (avsnitt 15.1)

LRF noterar förslaget om att Jordbruksverket ska utreda territoriella anspråk och riksintresse på jordbruksmark. Något som förstudien om nationell fysisk planering (Ds 2023:28 Nationell fysisk planering) även föreslagit.

Utan jordbruksmark sker ingen matproduktion och jordbruksmarken som resurs behöver värnas. Skydd av jordbruksmarken får inte begränsa företagarens rådighet över sina resurser. Lantbrukare behöver kunna göra egna bedömningar i hur marken bäst används inom produktionen på det egna företaget och exempelvis är marken ibland även en del i finansieringen av nya investeringar i produktionskapacitet.

9. Inhemsk produktion av insatsvaror inom jordbruket (avsnitt 15.3)

Utredningen bedömer också att det bör tillsättas en utredning om regelmässiga förutsättningar för inhemsk gödselmedelsproduktion och en analys av möjligheterna med additiv tillverkning (tänk 3D-printning) av reservdelar. Avsnittet innehåller också en bedömning i fritext: ”.. Vår bedömning är att det ur ett beredskapsperspektiv är bra att undvika inlåsnings effekter och säkerställa flexibilitet. Vi delar därmed bedömningarna som gjorts i de båda utredningarna¹. Ett fossiloberoende jordbruk skulle vara mindre beroende av drivmedel från tredje länder förknippade med geopolitiska risker”.

LRF anser att en del av behoven, för att inhemsk gödselmedelsproduktion ska bli verklighet, redan är utredda och att ett nästa steg är att se till att pågående initiativ får tillgång till el.

När det gäller övriga regelmässiga förutsättningar så ställer vi oss positiva till att det utreds vidare både när det gäller tillståndprocesser för etableringar och när det gäller regelverk kring recirkulation. Vi vill understryka att recirkulation bör underlättas så långt det är möjligt men att det måste ske samtidigt som värdefull mark skyddas från oönskad kontaminering. LRFs växtodlingsdelegation vill också gärna se ett systematiskt arbete med att optimera produktion och användning av växtnäring i form av stallgödsel, avfall, mineralgödsel med mera.

¹ Bioekonomiutredningen och utredningen om fossiloberoende jordbruk

LRF håller med om att ett mindre beroende av drivmedel från tredje länder minskar livsmedelskedjans exponering för geopolitiska risker. Vi saknar dock förslag om åtgärder som underlättar för att öka incitamenten för inhemsk produktion och användning av biobränslen.

På området insatsvaruproduktion skulle man också behöva titta på hur man kan inhemsk produktion skulle kunna bidra till minskad sårbarhet.

10. Skydd mot sabotage bör stärkas (avsnitt 15.4)

Funktionen i livsmedelskedjan är beroende av att hela värdekedjan från insatsvaror till slutkonsumtion kan hållas igång. Delar av livsmedelskedjan är väl konsoliderad och kan därför utgöra sårbara punkter där ett sabotage orsakar en störning i hela livsmedelskedjan. LRF håller med om bedömningen om behov av stärkt skydd av sårbara punkter utöver drickvattensförsörjningen. Ett ökat skydd behöver ske på ett sätt som så långt det är möjligt undviker ökade kostnader eller administration för företagen.

Vi noterar att bedömningen i detta avsnitt rör anläggningar som hanterar en stor del av en försörjningsviktig vara. Vi vill utöver det lyfta att en kris sannolikt också ökar behovet av skydd av primärproduktionens anläggningar – något som är ett bekymmer redan idag i form av bland annat stölder av diesel och utrustning. Därför ser vi också positivt på skrivningarna om att ett investeringsstöd för lagringskapacitet på gårdsnivå kan innefatta säkerhetsanordningar för skydd mot sabotage.

11. Investeringsstöd till primärproducenter och livsmedelskedjan (avsnitt 15.5)

Livsmedelsverket föreslås få ett uppdrag att utreda investeringsstöd för ökad robusthet inom livsmedelsindustri och distribution och Jordbruksverket föreslås utreda investeringsstöd för att stärka lagringskapaciteten på gårdsnivå.

LRF ser positivt på att det redan pågår utredningar om investeringsprogram hos Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Utredningens analys visar att det finns betydande sårbarheter både på gårdsnivå och i senare led och det är önskvärt att det kommer igång med ett arbete med att åtgärda dessa. Nya stödprogram tar tid att bygga upp och behöver finansiering och sedan tar det ytterligare en tid innan investeringarna är på plats.

LRF vill understryka att beredskapsåtgärder som inte gynnar företagen i fredstid inte får tränga ut åtgärder för stärkt konkurrenskraft i primärproduktion och livsmedelskedja. Som utgångspunkt bör medel inte tas från CAP.

LRF hoppas att stödprogrammen kan finnas på plats redan under 2024 eller 2025 men noterar att utredningen inte föreslagit någon finansiering till dessa. Vi hoppas att

förslagen på att utredningar kanske kan omformas som tillägg till pågående uppdrag eller läggas till dessa så att de inte riskerar att försena processen.

Olika företag är robusta i olika utsträckning och har olika behov för att bli mer motståndskraftiga mot olika typer av negativ påverkan. Det är viktigt att investeringarna stärker företagen inom den inriktning där man verkar. Behoven är individuella och i det bästa utförandet så tar stödet hänsyn till det.

Vi ser att det behövs en bred approach till beredskapsinvesteringar där klimatanpassning, ikappköp av underhållsskulder med mera kan innebära en ökad och mer stabil produktion över tid.

Vi vill också föreslå att man tittar på förmågan till att ha en bättre buffert för olika situationer utöver fysisk lagringskapacitet. För vissa insatsvaror är det inte den fysiska lagringskapaciteten som begränsar hur mycket man lagrar utan kostnaden för att hålla lager tex risk för lagringsförluster och låsning av rörelsekapital.

Lönsamhet ger utrymme för större marginaler i tex foderareal och foderproduktion. Investeringstöd som är riktade mot en viss typ av investering riskerar att förlora en del av den tänkta effekten eftersom det kan leda till att leverantörer till den typen av investering höjer priset.

Exempel på beredskapsinvesteringar:

- Investeringar i nya anläggningar ny teknik kan ge ökad lönsamhet och utökad och säkrare produktion men också bättre arbetsförhållanden.
- Nybyggnation och ombyggnation av djurstallar
- Stängsling av betesmark
- Ny- om och tillbyggnad av växthus och odlingstunnlar
- Produktivitetsinvesteringar = mer råvara/insatsvara
- Maskininvesteringar för effektivisering och mindre risk för stillestånd
- Torkanläggningar inklusive lagring
- Överlagring av grovfoder och kraftfoder
- Energiinvesteringar på gård (biogas, solceller, pellets/flispannor mm) o Energilagring och flexibilitetstjänster
- Klimatanpassning och underhåll – tex täckdikning, dammar, och bevattningssystem med mera
- Lager, kyllager och ULO-lager
- Inköp av mark och nya arrenden. (ökad marginal i foderarealen i förhållande till tex grovfoder- och betesbaserad animalieproduktion)
- Utökad rörelsekapital (längre framförhållning i fodertillgång, reservdelar, läkemedel, insatsvaror mm.)

När det gäller finansieringen vill vi påpeka att de minimis för jordbruk redan är in-tecknat för många företag eftersom det används i olika stödsystem och på senaste tiden dessutom använts för krisstöd. Maxbeloppet är dessutom endast 20 000 euro över

en treårsperiod. Resonemanget om att lagerinvesteringarna kan vara lönsamma för företagen är delvis felaktiga. Lantbruksföretagen är rationella företag och de flesta gör redan de investeringar de har utrymme som de har utrymme för och som lönar. Det finns dessutom möjlighet att få investeringsstöd inom CAP för lager. Få företag skulle öka vinsten över tid genom att fördubbla lagren av insatsvaror eller spannmål.

12. Beredskapslagring (avsnitt 16.3)

Jordbruksverket föreslår få ansvaret att ombesörja beredskapslagring av varor inom jordbruksområdet för att nödvändiga livsmedel ska kunna framställas. Enligt föreslagen reglering ska JV själva avgöra vilka varor som ska lagras och har en viss mån av styrning över när varor i lager kan användas annars ska regeringen (eller av regeringen utpekad myndighet) besluta.

LRF tycker att det är klokt att Jordbruksverket, med sin branschkunskap och tillgång till statistik, får ansvar för att ombesörja beredskapslager. Det är också bra att de ges en viss ram för beslut om frisläppande av lager.

Utredningen inleder avsnittet om lager med att peka på att upprätthållna handelsflöden är den enskilt viktigaste åtgärden för livsmedelsberedskapen. LRF inser att stora delar av livsmedelskedjan har kritiska beroenden av importerade varor och detta stämmer även för jordbrukets insatsvaror. Vi håller inte med om att den viktigaste åtgärden för att minska riskerna i dessa beroenden är säkrade handelsflöden. Att säkra upp internationella varutransporter och att teckna krissäkrade back-upp-avtal är sannolikt både svårt och dyrt och mer osäkert än att bygga upp inhemska beredskapslager eller öka inhemska produktion. Vi anser att alla tre sätten att säkra tillgången behövs, i synnerhet med tanke på Sveriges geografiska placering och den relativt låga täckningsgraden som viss primärproduktion och produktion av insatsvaror har i förhållande till den svenska produktionen.

LRF ser också positivt på att utredningen ger Jordbruksverket ansvar för att vidare analysera och besluta om vilka varor som ska lagras.

Utredningen räknar upp varor som kan vara aktuella för beredskapslagring: färdiga livsmedel till måltider, insatsvaror till vegetabilieproduktion och spannmål för humankonsumtion. I insatsvaror till vegetabilieproduktionen räknas även insatsvaror till odling av fodergrödor. LRF anser att man vid fortsatta analyser om beredskapslagring även behöver titta på lager av de fodermedel som normalt importeras och på insatsvaror till animalieproduktionen i övrigt. Vidare analyser bör omfatta behoven inom delar av trädgårdsnäringen som har en utmaning i utsädesförsörjningen och bland annat inte har inte samma möjligheter att använda eget utsäde.

13. En funktion för att upptäcka hot mot livsmedelskedjan föreslås inrättas. (avsnitt 16)

LRF ser positivt på förslaget som har för avsikt att förtydliga och stärka upp omvärldsbevakning och förmåga att upptäcka hot mot livsmedelskedjan. Förmågan och kunskapen om marknader och internationell politisk spelplan som den svenska livsmedelskedjan är beroende av är minst lika viktigt som att upptäcka hot direkt riktade mot svensk livsmedelskedja.

LRF tror att det är viktigt att en sådan funktion inrättas i samråd med bransch och berörda myndigheter och att en sådan funktion behöver förmåga att hantera en stor bredd av möjliga hot och att bemanningen är flexibel.

14. Budgeten (avsnitt 18)

LRF ser att det behöver tillföras budgetmedel i linje med utredningens beräknade behov för att arbetet med att bygga den nya livsmedelsberedskapen ska kunna startas upp under 2025.

Det förefaller som att föreslagen budget inte täcker behoven av investeringsstöd i både primärproduktion och livsmedelskedja och endast en blygsam uppbyggnad av beredskapslager.

Även förhållandevis små beredskapslager är kostsamma att bygga upp och måste byggas över tid för att inte riskera att störa marknaderna. Initialt kostar det att köpa upp varor och till det kommer löpande kostnader som exempelvis rörelsekapital, lagerhyra, hantering och riskpremier för lång lagring. Finland har idag en ambition om att hålla lager som motsvarar spannmålskonsumtionen under 8 månader. Jordbruksverket har räknat ut att ett lager som motsvarar 3 månaders konsumtion skulle kosta 1,6 miljarder i inköp och 300 miljoner i lagerhyra (alla löpande kostnader är inte med i den siffran). Skulle man dessutom lagra insatsvaror till jordbruket så tillkommer ytterligare kostnader. Som exempel skulle 25% av jordbrukets årsbehov av utsäde, bränsle, växtnäring och växtskydd kosta 3,5 miljarder att köpa in.

Med vänliga hälsningar
LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Marie Törnquist
Näringspolitisk analytiker
Näringspolitisk analys

Ulrika Dennerborg
Enhetschef
Strategi och samordning